salutări din

TÂRGOVIŞTEA LITERARĂ

revistă trimestrială

Anul VI, nr. 4, octombrie-decembrie 2017

Schiță pentru o lecție de geografie

Allan Sekula[1]

(traducere de Sorin-Dănuț RADU și Claudiu-Sebastian DINU-OSMAN)

> Religia este visul umanității. Dar chiar și în vise,
> nu ne găsim în gol sau în cer, ci pe pământ,
> în realitate; vedem lucruri reale doar în splendoarea imediată
> a imaginației și capriciului, în loc de simpla lumină
> a realității și a necesității...
> Ludvig Feuerbach, *Esența creștinismului*, 1843

> Și într-adevăr putem presupune că va veni timpul
> – chiar dacă va fi departe în viitor –
> când tehnica și dominația ușoară de către oameni a celor mai puternice forțe
> ale naturii vor ajunge într-o etapă care ar face aproape imposibilă
> aplicarea tehnicii de asasinare,
> deoarece ar însemna auto-distrugerea rasei umane.
> Karl Liebknecht, *Militarism și anti-militarism*, 1907

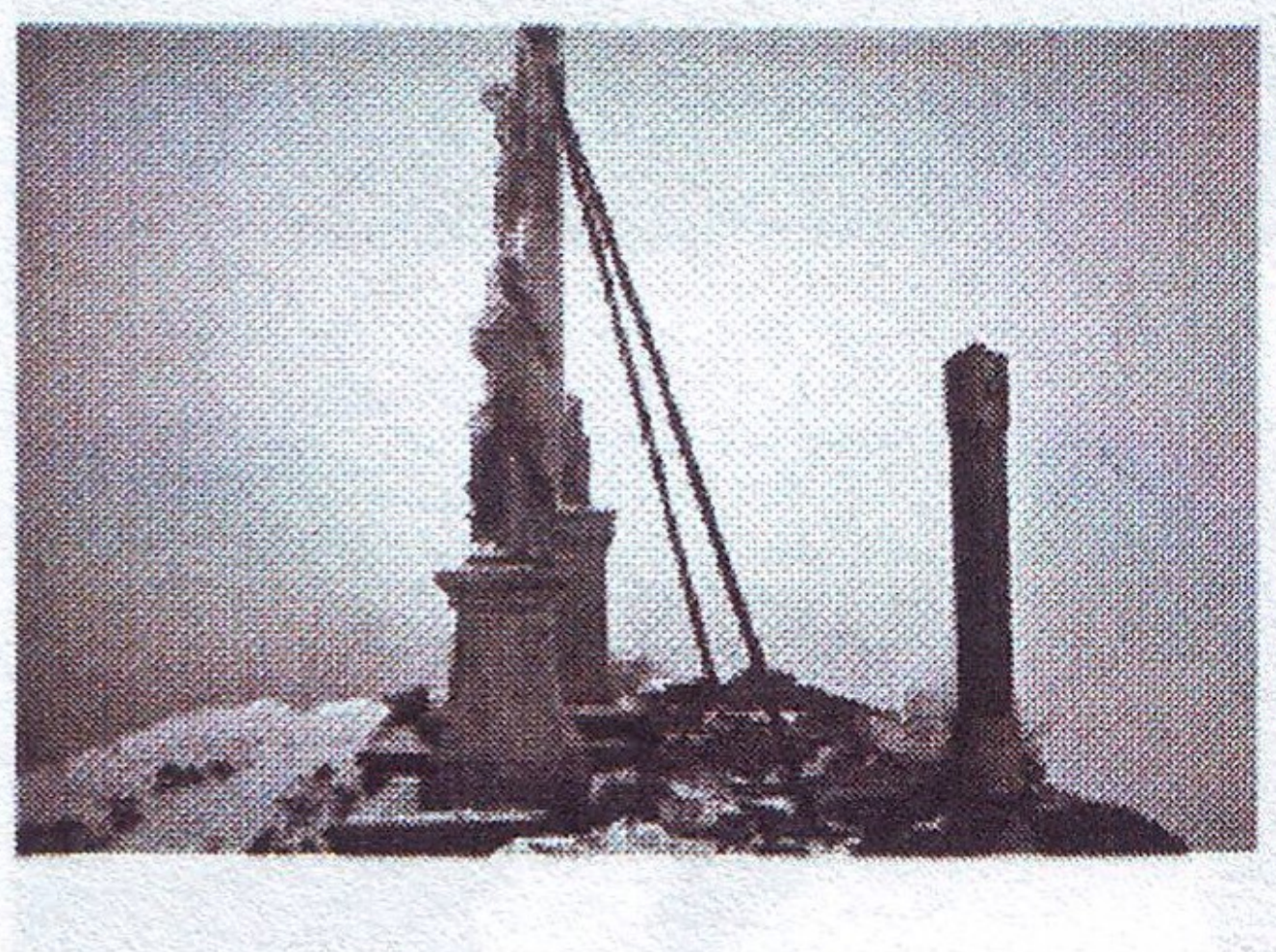

Aceste fotografii au fost realizate în Germania și în sufrageria apartamentului meu din Ohio. Pentru unii acestea sunt fotografii turistice, pentru alții sunt fotografii ale Războiului Rece.

Cele 9 fotografii color sunt realizate în ianuarie 1982, în satele și împrejurimile din Hessen și nordul Bavariei, poziționate foarte aproape de granița cu Republica Democrată Germană. Această regiune agricolă și foarte săracă pare să fi fost aparent ocolită de „miracolul economic" al revenirii Germaniei postbelice. Armata americană are în această regiune o prezență economică și tehnică ce nu poate fi trecută cu vederea. Singura localitate din această zonă, Fulda, este un oraș de tip garnizoană, „dotat" prevăzut cu baruri de noapte și bordeluri. Convoaiele americane sunt ușor de întâlnit pe autostrăzile din apropierea graniței. În păduri sunt amplasate tancuri. Pe cel mai înalt vârf muntos al regiunii se află o stațiune de ski și o stație radar. Al doilea vârf ca înălțime a adăpostit o așezare celtică de tip fortificație, construită în secolul I î.Hr., ce ținea piept invaziilor popoarelor migratoare germanice din est. Druizii au fost înlocuiți astfel de sfinți și fecioare, iar muntele este guvernat de o capelă romano-catolică. Atunci când am parcurs această pădure, a cărei sfințenie a dispărut, am putut auzi detonările minelor de teren declanșate de frigul extrem. Granița estică era la aproximativ un kilometru depărtare.

Ar trebui sa vă mai împărtășesc câte ceva privind aceste impresii fugitive despre Germania? Este oare important de știut că fotografiile numărul 2 și 3 de pe pagina alăturată au fost realizate pe aceeași stradă, că monumentul de lângă crucifix amintește de cei căzuți și dispăruți în cele două războaie, că sângele de bovine este colectat pentru a face cârnați, că granița de aici a fost o atracție turistică, deși în apropiere a existat un lagăr de concentrare nazist, în mod deliberat trecut cu vederea și lăsat uitării? Cui aparține acest pământ, această regiune, acest teritoriu?

---

[1] "Sketch for a Geography Lesson/Entwurf zu einer Geographiestunde", apărut în revista *Camera Austria International*, nr. 25, 1988, pp. 19-22, text scris în engleză și germană.

Ar trebui să vă povestesc cum o altă imagine a înlocuit sărăcia sufletească a acestei „vacanțe"? Îmi aduc aminte de o poză a copilăriei mele, o ilustrație dintr-o enciclopedie catolică pentru copii, ce a fost publicată în timpul Războiului Rece. Asemenea monumentelor comemorative din jurul Fuldei, această enciclopedie a eliminat fascismul din istorie și a îndreptat atenția cu teroare spre estul sovietic. Cum nu aveam televizor, eram fascinat de aceste extraordinare fotografii color, din care aveam de învățat. Am sunat-o pe sora mea, care este cu 10 ani mai tânără decât mine, iar ea și-a amintit aproape pe loc de acea poză. Mi-a trimis-o de îndată:

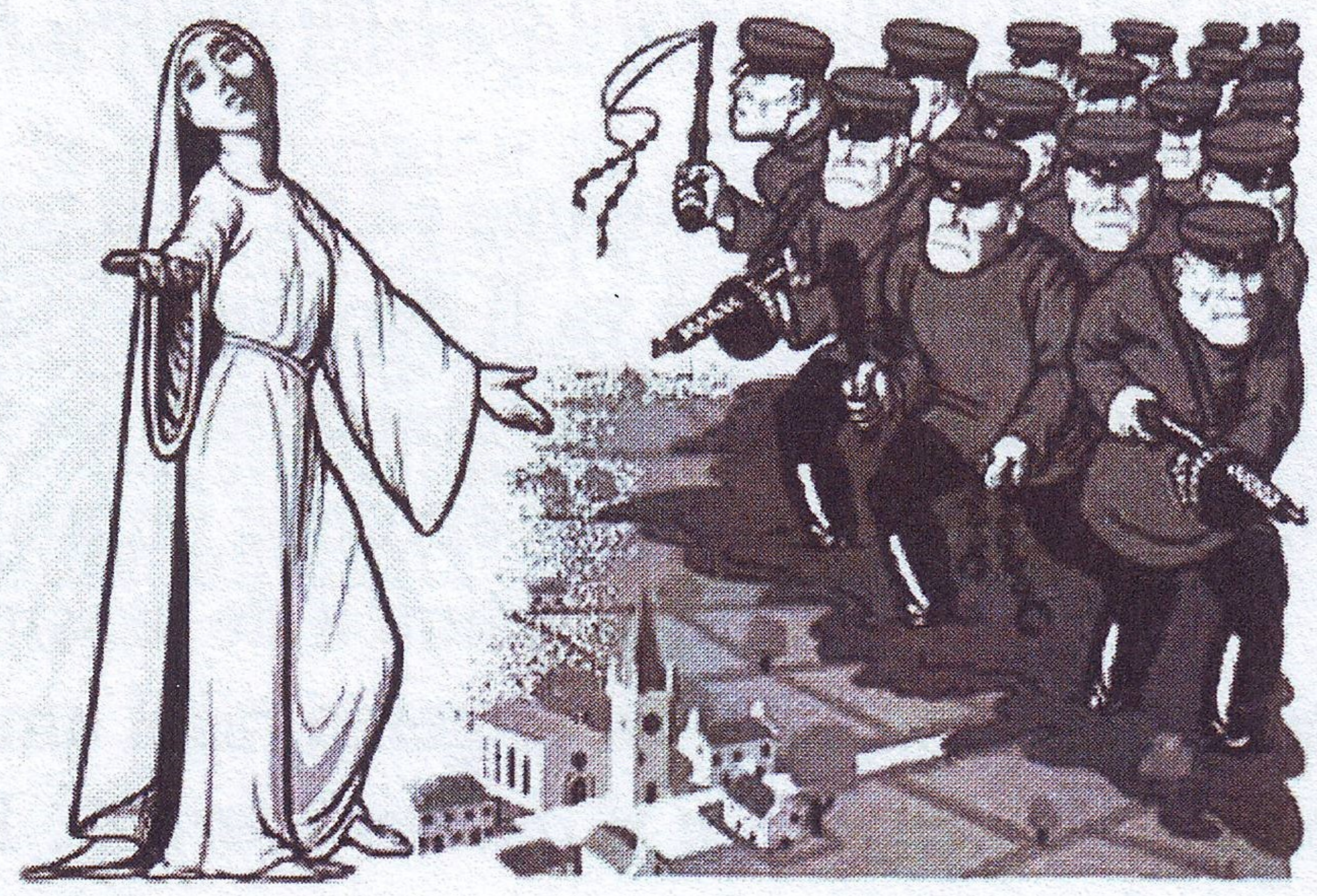

Bayern și ruralitatea Hessen-ului sunt preponderent catolice și devotate în întregime celor două mari partide politice, CDU și CSU. În septembrie 1982 Partidul Verde (*die Grunen*) ce se opunea războiului, a obținut 8% din voturile locuitorilor din statul Hessen. Atât în Hessen cât și în întreaga Germanie, Partidul Verzilor a reprezentat singura opoziție împotriva acțiunilor beligerante ale Statelor Unite, împotriva NATO și ale cancelarului Helmuth Kohl, reprezentant al partidului CDU. *The New York Times* și-a manifestat îngrijorarea pentru efectele produse de încurajarea politicii americane în Germania. Trei zile după alegerile din Hessen, *The New York Times* a lansat un articol ce descria Partidul Verde ca fiind o forță atavică și irațională în politica germană, continuând apoi cu o viziune sumbră „cu referire la Partidul Verde, care pândește de pe dealuri această regiune și generează teamă în sânul multor germani după alegerile din Hessen". Mulți germani sunt neliniștiți și de posibilitatea de a deveni victimele unui război atomic.

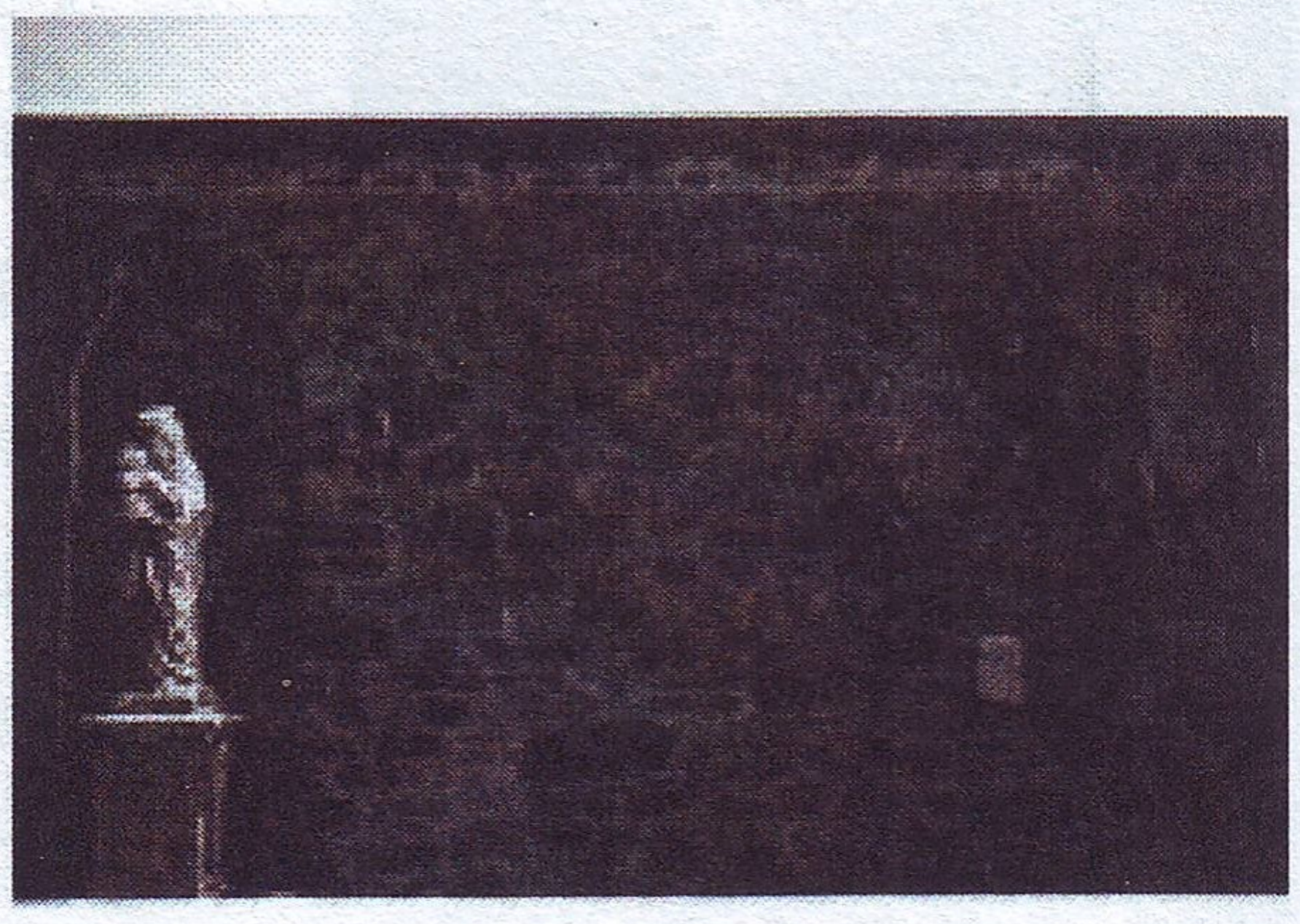

Politica americană, de altfel, exprimă temerea cuceririi militare a Europei de Vest de către Uniunea Sovietică. Generalii NATO afirmă că orice intenție de atentare la Pactul de la Varșovia ar începe în regiunea din jurul Fuldei. Prin urmare, această zonă are cea mai mare probabilitate de a fi aleasă pentru aplicarea armelor nucleare cu rol „defensiv". În timpul șederii noastre în Germania ni s-a părut totuși, după îndepărtarea retoricii de război, că motivele oficiale pentru preocuparea americanilor să fi avut mai degrabă o natură economică (la bază) decât una militară.

U.S. ARMY
U.S. ARMEE

Americanii au încercat în 1982 să împiedice construirea unei conducte

subterane de gaz din Uniunea Sovietică spre Europa de Vest. Această încercare de a pretinde controlul asupra (re)surselor de energie din Europa rezonează cu teoria economică formulată în anii '40. În asemenea circumstanțe nu se putea distinge între pregătirea de război și strategia economică.

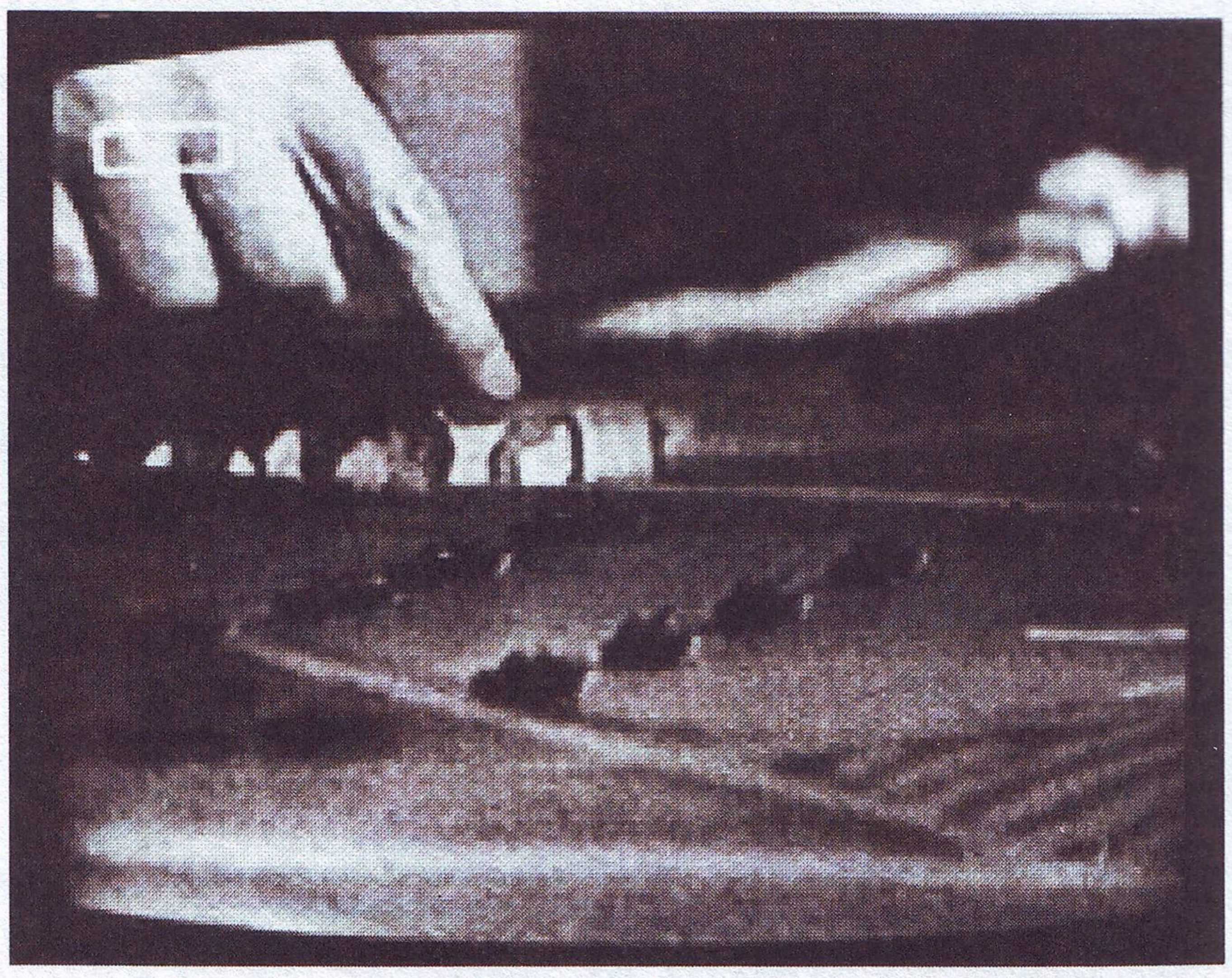

Cadrele alb-negru făcute televizorului provin de la un program TV ce a fost difuzat în aprilie 1982 în Ohio, Columbus. Columbus este o piață mare de testare. Printre cauze se numără o structură demografică ce a atras specialiști în marketing, dar și faptul că aici a fost introdusă pentru prima oară televiziunea prin cablu „interactivă". Asta înseamnă că telespectatorii puteau decide prin apăsarea unui buton următoarea vedetă a operei, puteau influența printr-un proces democratic deciziile scenariștilor și ale antrenorilor de fotbal. Telespectatorii au fost provocați de această dată să participe la un joc de război. Războiul a fost condus de doi generali americani și o moderatoare simpatică. Telespectatorii trebuiau să decidă când să lanseze o rachetă sau să tragă cu tunul. Voturile lor au fost adunate și aplicate rapid pe câmpul de luptă (aplicate în locul de execuție a manevrelor tactice).

Ceea ce nu știa publicul era că acest război imaginar se desfășura pe o hartă a regiunilor din jurul Fuldei. Această hartă este folosită în mod normal pentru pregătirea viitorilor ofițeri în cazul declanșării unui război. Cetățenilor americani le-a fost predată cu această ocazie o lecție abstractă de geografie: granițele Americii sunt peste tot.

1983

POST-SCRIPTUM

ENTWURF ZU EINER GEOGRAPHIESTUNDE este o lucrare ce vorbește despre teritoriul simbolic și real al capitalismului târziu. A doua lucrare, *GEOGRAPHIESTUNDE: KANADISCHE NOTIZEN* (1986), se apleacă în mod direct asupra contextelor economice internaționale și pune termenul de „Landschaft" (teritoriu) în context cu termeni precum bani, arhitectură și exploatarea resurselor naturale.

Mânăstirea Dealu - Monumentul Eroilor

Fotografie: Bogdan Paul BADEA